

Τμήμα Αλιευμάτων, Γάλακτος και Λοιπών Τροφίμων

Ζωικής Προέλευσης

Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας

Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

Σας ενημερώνουμε ότι στα πλαίσια των Κανονισμών (ΕΚ) 852/2004, Παράρτημα Ι και 853/2004, Παράρτημα ΙΙΙ, Τμήμα ΙΧ, Κεφάλαιο Ι, σημεία Ι, ΙΙ & ΙΙΙ, ο υπεύθυνος εκμετάλλευσης παραγωγής γάλακτος έχει συγκεκριμένες υποχρεώσεις που αφορούν:

- ✓ την τήρηση κανόνων υγιεινής α) στην εκμετάλλευση (χώροι – εξοπλισμός), β) κατά την άμελξη, τη συλλογή και τη μεταφορά του γάλακτος
- ✓ τη συμμόρφωση προς τις υγειονομικές απαιτήσεις για την παραγωγή νωπού γάλακτος και πρωτογάλακτος
- ✓ τη κίνηση διαδικασιών προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι το νωπό γάλα ανταποκρίνεται στα κριτήρια για το νωπό γάλα και το πρωτόγαλα.
- ✓ τη τήρηση αρχείων.

Ειδικότερα οι υπεύθυνοι των εκμεταλλεύσεων που παράγουν ή κατά περίπτωση συλλέγουν νωπό γάλα και πρωτόγαλα οφείλουν να συμμορφώνονται με τις ακόλουθες γενικές και ειδικές νομοθετικές απαιτήσεις:

ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

- ✓ Ο περιβάλλον χώρος να είναι καθαρός και τακτοποιημένος (απομάκρυνση άχρηστων - άσχετων αντικειμένων, τακτοποίηση των υπολοίπων).
- ✓ Οι χώροι που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση και το χειρισμό ζωοτροφών να διατηρούνται καθαροί και, όταν είναι αναγκαίο μετά τον καθαρισμό, να απολυμαίνονται με τον κατάλληλο τρόπο.
- ✓ Να προβλέπεται χώρος καθαρός και απομονωμένος για τα ασθενή ζώα.
- ✓ Να προβλέπεται χώρος απομονωμένος για την προσωρινή αποθήκευση των νεκρών ζώων, μέχρι τη δειγματοληψία για ΜΣΕ ή τη τελική διαχείριση τους σύμφωνα με τους Καν. 1069/2009 & 142/2011.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΩΠΟ ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟΓΑΛΑ

Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων πρέπει να κινούν διαδικασίες για να εξασφαλίζεται ότι το νωπό γάλα ανταποκρίνεται στα ακόλουθα κριτήρια:

Για το νωπό γάλα αγελάδας:

Περιεκτικότητα σε μικρόβια στους 30 ο C (ανά ml) $\leq 100\ 000$ (*)
Περιεκτικότητα σε σωματικά κύτταρα (ανά ml) $\leq 400\ 000$ (**)

(*) Κυλιόμενος γεωμετρικός μέσος όρος περιόδου δύο μηνών, με δύο τουλάχιστον δείγματα μηνιαίως. (**) Κυλιόμενος γεωμετρικός μέσος όρος περιόδου τριών μηνών, με ένα τουλάχιστον δείγμα μηνιαίως, εκτός εάν η αρμόδια αρχή καθορίζει άλλη μεθοδολογία ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι εποχιακές διακυμάνσεις στα επίπεδα παραγωγής.

Για το νωπό γάλα αιγοπροβάτων:

Περιεκτικότητα σε μικρόβια στους 30 ο C (ανά ml) $\leq 1\ 500\ 000$ (*)

(*) Κυλιόμενος γεωμετρικός μέσος όρος περιόδου δύο μηνών, με δύο τουλάχιστον δείγματα μηνιαίως.

Σε περίπτωση που το νωπό γάλα βρεθεί εκτός ορίων, ο υπεύθυνος της εκμετάλλευσης οφείλει εντός τριών μηνών από την πρώτη κοινοποίηση του αποτελέσματος για μη συμμόρφωση προς τα κριτήρια περιεκτικότητας σε μικρόβια ή/και περιεκτικότητας σε σωματικά κύτταρα, να προχωρήσει σε όλες τις απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση.

Σε διαφορετική περίπτωση αναστέλλεται η παράδοση νωπού γάλακτος και πρωτογάλακτος με απόφαση της αρμόδιας αρχής.

Το γάλα εκτός ορίων δύναται να χρησιμοποιηθεί μόνο για τυριά ωρίμανσης άνω των 60 ημερών.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Χώρος παραμονής των ζώων

- Ο χώρος διαμονής των ζώων να διατηρείται καθαρός και ξηρός. Η κόπρος να απομακρύνεται τακτικά.

Χώρος – εξοπλισμός άμελξης

- Ο χώρος άμελξης να είναι διαχωρισμένος και να προστατεύεται από πηγές μόλυνσης.
- Να υπάρχει ποδόλουτρο με απολυμαντικό στην είσοδο για τα πόδια του προσωπικού.
- Το δάπεδο στο χώρο άμελξης να είναι κατασκευασμένο από υλικό που να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται. Επίσης να έχει κατάλληλη κλίση για την απορροή των υδάτων μετά την πλύση. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υπάρχουν λιμνάζοντα νερά.
- Οι τοίχοι στο χώρο άμελξης να είναι λείοι και από υλικό που να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται.
- Να υπάρχει επαρκής φωτισμός και αερισμός.
- Να υπάρχει νιπτήρας, για το πλύσιμο των χεριών του αρμεχτή, σαπούνι, χαρτί μιας χρήσης και ποδοκίνητο κάδο με καπάκι.
- Οι επιφάνειες του εξοπλισμού που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με το γάλα και το πρωτόγαλα (εργαλεία, δοχεία, βυτία κ.λπ. για την άμελξη, τη συλλογή ή τη μεταφορά του γάλακτος) να καθαρίζονται εύκολα και, εφόσον απαιτείται, να απολυμαίνονται εύκολα και να διατηρούνται σε καλή κατάσταση. Προς τούτο, απαιτείται η χρήση λείων, μη τοξικών υλικών που πλένονται.
- Μετά τη χρήση η αμελκτική μηχανή ή τα θήλαστρα και τα δοχεία που χρησιμοποιούνται για τη συγκέντρωση του γάλακτος να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται.
- Τα κινητά εξαρτήματα (θήλαστρα) της αμελκτικής μηχανής να ανανεώνονται σε εύλογο χρονικό διάστημα.
- Το γάλα να διηθείται από φίλτρο, το οποίο πρέπει να διατηρείται καθαρό.

Διαδικασία της άμελξης

- Ο ρουχισμός του αρμεχτή να είναι καθαρός και κατάλληλος. Τα χέρια να είναι καθαρά και οι ανοικτές πληγές καλυμμένες.
- Πριν αρχίσει η άμελξη, οι θηλές, οι μαστοί και τα γειτονικά μέρη του σώματος του ζώου να είναι καθαρά.
- Το γάλα κάθε ζώου που προσέρχεται προς άμελξη να ελέγχεται και οι πρώτες ακτίνες να απορρίπτονται.
- Η άμελξη του πρωτογάλακτος να γίνεται χωριστά και δεν πρέπει να αναμειγνύεται με το νωπό γάλα.
- Αμέσως μετά την άμελξη το γάλα να διατηρείται σε χώρο καθαρό, διαρρυθμισμένο και εξοπλισμένο έτσι ώστε να αποφεύγεται η μόλυνση του.
- Τα διαλύματα ή ψεκάσματα θηλών να χρησιμοποιούνται μόνον εάν είναι εγκεκριμένα από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (ΕΟΦ).

Χώρος αποθήκευσης γάλακτος

- Να είναι κλειστός για να προστατεύονται από τα επιβλαβή ζώα και άλλες πηγές μόλυνσης.
- Να είναι διαχωρισμένος από το χώρο παραμονής των ζώων.
- Το δάπεδο να είναι κατασκευασμένο από υλικό που να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται.
- Να έχει κατάλληλη κλίση για την απορροή των υδάτων μετά την πλύση.
- Η δεξαμενή του γάλακτος να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται τακτικά.
- Εντός της δεξαμενής του γάλακτος να υπάρχει δυνατότητα ελέγχου της θερμοκρασίας.
- Το γάλα να ψύχεται αμέσως σε θερμοκρασία 8°C το ανώτατο σε περίπτωση καθημερινής συλλογής, ή 6°C το ανώτατο εάν η συλλογή δεν γίνεται καθημερινά.

Κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα

- Όλα τα φαρμακευτικά προϊόντα να φυλάσσονται σε χώρο καθαρό, στεγνό και σκιερό, μέσα σε ειδικό ερμάριο.
- Τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται να είναι εγκεκριμένα και να φέρουν όλα ετικέτα στα ελληνικά.
- Τακτικά να γίνεται έλεγχος της ημερομηνίας λήξης των φαρμάκων και τα ληγμένα να απομακρύνονται.
- Κάθε φορά που γίνεται χρήση φαρμακευτικών προϊόντων να καταγράφεται στο μητρώο φαρμακευτικής αγωγής και να υπάρχει κτηνιατρική συνταγή.
- Να τηρείται αυστηρά ο χρόνος αναμονής των φαρμάκων.

Νερό

- Το νερό που χρησιμοποιείται στην εκτροφή να έχει τα χαρακτηριστικά του πόσιμου.
- Στο νερό δικτύου μία φορά ετησίως να γίνονται εργαστηριακές αναλύσεις που θα περιλαμβάνουν φυσικοχημική και μικροβιολογική ανάλυση. Επιπρόσθετα όταν το νερό προέρχεται από άλλη πηγή πλην του δικτύου, π.χ. γεώτρηση θα πρέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα να γίνεται μικροβιολογική ανάλυση.

- Οι σωληνώσεις και ο λοιπός εξοπλισμός του νερού να συντηρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Διατροφή των ζώων

- Η προμήθεια των ζωοτροφών να γίνεται από εγκεκριμένες εγκαταστάσεις.
- Στις συσκευασμένες ζωοτροφές να ελέγχεται τακτικά η ημερομηνία λήξης και τα συστατικά. Η ετικέτα δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αφαιρείται.
- Οι ζωοτροφές κατά την αποθήκευση συστήνεται να μην έρχονται σε επαφή με το πάτωμα και τους τοίχους της αποθήκης. Επίσης πρέπει να προστατεύονται από τις καιρικές συνθήκες.
- Οι ειδικές ζωοτροφές, π.χ. φαρμακούχες, γενετικά τροποποιημένες να φυλάσσονται χωριστά και να σημαίνονται κατάλληλα.

Διαχείριση ζωικών υποπροϊόντων

- Η διαχείριση των παραγόμενων ζωικών υποπροϊόντων (κόπρος – νεκρά ζώα) από τη λειτουργία της εκμετάλλευσης να γίνεται σύμφωνα με τους Καν. 1069/2009 & 142/2011. Συγκεκριμένα οφείλετε να διαχειρίζεστε τα παραγόμενα ΖΥΠ σας με τους τρόπους που περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα:

ΚΟΠΡΟΣ	ΝΕΚΡΑ ΖΩΑ
Μονάδα λιπασματοποίησης	Μονάδα αποτέφρωσης
Μονάδα παραγωγής βιοαερίου	Μονάδα μεταποίησης
Διασπορά στο έδαφος	Καύση ή ταφή (άρθρο 19ΕΚ/1069/2009)* *ισχύει μόνο για τις απόμερες περιοχές της Π.Ε., όπως αυτές έχουν καθοριστεί με απόφαση μας

- Το γάλα που δεν είναι συμμορφούμενο (βρουκελλικά ζώα, αντιβιοτικά, αφλατοξίνες, περιεκτικότητα σε μικρόβια), να συγκεντρώνεται σε ξεχωριστά δοχεία και να διαχειρίζεται σύμφωνα με τις υποδείξεις της αρμόδιας αρχής.

Τηρούμενα αρχεία

Ο υπεύθυνος της εκμετάλλευσης οφείλει να τηρεί σε ειδικό χώρο **εντός** της εκτροφής τα εξής αρχεία:

■ ΑΡΧΕΙΟ ΑΔΕΙΩΝ - ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΑΠΟ ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΡΧΕΣ

Περιλαμβάνονται:

1. Άδεια λειτουργίας της εγκατάστασης
2. Άδεια ίδρυσης της εγκατάστασης
3. Περιβαλλοντική αδειοδότηση από το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Καρδίτσας
4. Άδεια διάθεσης λυμάτων από την αρμόδια Υπηρεσία (όπου απαιτείται)
5. Κάτοψη της εγκατάστασης με λεπτομερή απεικόνιση και περιγραφή των χώρων
6. Πίνακας απαρίθμησης και περιγραφής του τεχνικού εξοπλισμού των συσκευών και οργάνων, με σχεδιάγραμμα τοποθέτησης τους στο χώρο (αλμεκτήριο – δεξαμενή αποθήκευσης γάλακτος)

7. Τοπογραφικό διάγραμμα του οικοπέδου

8. Συμφωνητικό συνεργασίας με εγκεκριμένη μονάδα διαχείρισης των ζωικών υποπροϊόντων της εγκατάστασης.

9. Εκθέσεις ελέγχου της εγκατάστασης από τις αρμόδιες αρχές, κυρώσεις.

■ ΜΗΤΡΩΟ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Εδώ είναι καταχωρημένα όλα τα ζώα καθώς και οι γεννήσεις, οι πωλήσεις, οι θάνατοι και οι σφαγές.

■ ΒΙΒΛΙΟ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

Θεωρείται από την Κτηνιατρική Υπηρεσία της περιοχής στην οποία ανήκει η εκμετάλλευση και είναι διαθέσιμο σε κάθε επιθεώρηση – έλεγχο προκειμένου να σημειώνονται οι παρατηρήσεις των κτηνιάτρων.

■ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ & ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Στο φάκελο αυτό πρέπει να επισυνάπτονται και τα έντυπα καταγραφής πληροφοριών τροφικής αλυσίδας που συμπληρώνεται με ευθύνη του παραγωγού.

■ ΜΗΤΡΩΟ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Στο φάκελο αυτό θα πρέπει να τηρείται και αρχείο με όλες τις κτηνιατρικές συνταγές.

■ ΑΡΧΕΙΟ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

Αντίγραφα βεβαιώσεων γάλακτος μαζί με τα δελτία εμβολιασμού και δελτία αιμοληψιών.

■ ΑΡΧΕΙΟ ΜΥΟΚΤΟΝΙΑΣ – ΕΝΤΟΜΟΚΤΟΝΙΑΣ

Περιλαμβάνονται:

1. άδεια του υπευθύνου για την εφαρμογή προγραμμάτων εντομοκτονίας – μυοκτονίας
2. κάτοψη της εγκατάστασης με αριθμημένα σημεία παγίδων και ικανοποιητική κάλυψη (αριθμημένη σήμανση των δολωματικών σταθμών στην εγκατάσταση)
3. κατάλογος εντομοκτόνων και τρωκτικοκτόνων που χρησιμοποιούνται, οι προδιαγραφές τους και η άδεια κυκλοφορίας – έγκρισης τους από την αρμόδια αρχή
4. έντυπο με τη συχνότητα των επιθεωρήσεων και την καταγραφή των ευρημάτων (αρχεία παρακολούθησης – αρχεία διορθωτικών ενεργειών)

■ ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ – ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗΣ

Περιλαμβάνονται:

1. προσπέκτους των χρησιμοποιούμενων καθαριστικών – απολυμαντικών (για επιφάνειες, εξοπλισμό και υγιεινή του προσωπικού) και πιστοποιητικά με τις εγκρίσεις αυτών (κατάλληλα για χρήση σε επιφάνειες ή εξοπλισμό που έρχεται σε επαφή με τρόφιμα). Επίσης πρέπει να είναι διαθέσιμες και οι οδηγίες εφαρμογής.
2. εγκρίσεις των χρησιμοποιούμενων απολυμαντικών του μαστού (dips)

3. πρόγραμμα καθαρισμού και απολύμανσης με προβλεπόμενη συχνότητα και πεδίο εφαρμογής (διαδικασία)
4. έντυπο εφαρμογής καθαρισμού και απολύμανσης με τη υπογραφή του υπευθύνου.

■ ΑΡΧΕΙΟ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΧΩΡΟΥ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Περιλαμβάνονται:

1. κατάλογος του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού
2. πλάνο προγραμματισμένης και προληπτικής συντήρησης του χώρου & του εξοπλισμού με την υπογραφή του υπευθύνου
3. αρχεία διορθωτικών ενεργειών

■ ΑΡΧΕΙΟ ΝΕΡΟΥ

Περιλαμβάνονται:

1. προσδιορισμός της προέλευσης νερού (ύδρευση ή / και γεώτρηση και προβλεπόμενη χρήση για το καθένα)
2. αποδεικτικά έντυπα προμηθευτή (π.χ. λογαριασμοί χρήσης)
3. σχεδιάγραμμα με την υδατοδεξαμενή (αν υπάρχει) και τα σημεία υδροδοσίας της εγκατάστασης με διαφορετική σήμανση του πόσιμου από το μη πόσιμο νερό/ αντίστοιχη επισήμανση πρέπει να υπάρχει και πάνω στα σημεία υδροδοσίας – αδιάβροχο καρτελάκι με διαφορετικό χρώμα)
4. αποτελέσματα μικροβιολογικών και φυσικοχημικών αναλύσεων του νερού με την προβλεπόμενη συχνότητα.

■ ΑΡΧΕΙΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Περιλαμβάνονται:

1. πιστοποιητικά υγείας του προσωπικού, συνοδευόμενα από τις άδειες παραμονής για τους αλλοδαπούς
2. βεβαιώσεις εκπαίδευσης του προσωπικού σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων (για το προσωπικό που συμμετέχει στη διαδικασία της άμελης και του χειρισμού του γάλακτος).

■ ΑΡΧΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΩΝ

Περιλαμβάνεται:

1. έντυπο παρακολούθησης θερμοκρασίας της δεξαμενής αποθήκευσης του γάλακτος.

■ ΑΡΧΕΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΖΩΙΚΩΝ ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (ΖΥΠ)

Περιλαμβάνονται:

1. συμφωνητικό συνεργασίας με μονάδα αδρανοποίησης ζωικών υποπροϊόντων σε ισχύ ή άλλη εγκατάσταση εγκεκριμένη ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή διαχείριση τους.
2. έντυπο καταγραφής των παραγόμενων ζωικών υποπροϊόντων (κόπρος / νεκρά ζώα)
3. μητρώο αποστολών αποστολέα ζωικών υποπροϊόντων

4. βιβλίο πρωτοκόλλου αποστολής ΖΥΠ
5. εμπορικά συνοδευτικά έγγραφα για τη μεταφορά των ΖΥΠ
6. βεβαίωση πλύσης – απολύμανσης του οχήματος μεταφοράς ΖΥΠ (όπου απαιτείται)
7. δελτία αποστολής των ΖΥΠ και τιμολόγια παροχής υπηρεσιών της μονάδας διαχείρισης.
8. εξαμηνιαία συγκεντρωτική καταγραφή παραγόμενων ΖΥΠ.

■ ΑΡΧΕΙΟ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ

Περιλαμβάνονται:

1. Τιμολόγια αγοράς
2. Εργαστηριακές αναλύσεις

■ ΑΡΧΕΙΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ

Περιλαμβάνονται αναλύσεις για τα κριτήρια του γάλακτος, περιεκτικότητα σε λίπος, κατάλοιπα αντιβιοτικών, αφλατοξίνες και αποτελέσματα αυτοελέγχου.